

a	b	c	f
0	0	0	0
0	0	1	0
0	1	0	0
0	1	1	1
1	0	0	0
1	0	1	1
1	1	0	0
1	1	1	0

f má hodnotu 1 iba v dvoch prípadoch.

ak sa pozrieme na formulu:

$\neg a \wedge b \wedge c$, tá má hodnotu 1 iba pre stav 011.

podobne $a \wedge \neg b \wedge \neg c$ pre stav 101.

Prehľad

čiže f je ekvivalentná $(\neg a \wedge b \wedge c) \vee (a \wedge \neg b \wedge \neg c)$.

Def Výroková formula je v disjunktívnej normálnej forme ak je disjunkciou (v) niekoľkých termínov, z ktorých každá je

- 1) konjunkciou konečne veľa prvotných premenlivých termínov alebo ich negácií.
- 2) v žiadnej podformule sa nevyskytuje súčasne prvotná formula a jej negácia

Tvrdenie: Každá výroková formula, ktorá nie je kontradikciou, je ekvivalentná nejakej disjunktívnej normálnej forme.

- poznámky: 1. dúž priamky vo všeobecnej polohe (3 a 4 možnosti)
 2. písmenky / možnosti: piatok, večer (pondelok, úterok, streda)

Potentialita

logický dôsledok

Pozrime sa na nasledovné:

nech $A \Rightarrow B$ aj $B \Leftrightarrow C$ sú pravdivé. Čo vieme povedať o $A \Rightarrow C$?

→ možno príkladov

A	B	C	$A \Rightarrow C$
1	1	1	1
1	0	0	1
0	1	1	1
0	0	0	1

čiže vo všetkých prípadoch, keď je splnené $A \Rightarrow B$ aj $B \Leftrightarrow C$, platí $A \Rightarrow C$.

$A \Rightarrow C$ nie je tautológia, ale skutočnosť $A \Rightarrow C$ je podobne vŕchnaný a preto budeme práve hovoriť, že

$A \Rightarrow C$ je tautologickým dôsledkom množiny formul $\{A \Rightarrow B, B \Leftrightarrow C\}$.

čiže: $\{A \Rightarrow B, B \Leftrightarrow C\} \models A \Rightarrow C$.

definícia: odvodenie prvotných formul α je prvotných formul α s hodnotou 1.

také zobratenné, ktoré prinadá každú funkciu, kde

Splnitelnost: $\{p \wedge q, \neg p\}$ existuje ohodnotenie take, aby boli obe formuly pravdive? Nie... Hovorime, ze množina formul je nesplnitelná.

K splnitelnosti...

Potialto...

25.9.2007

Q Ako je to s tautologickými dôsledkami nesplnitelných množín formul?

Príklad:
T splnitelná,
T ≠ A
Všetky A o
 $\{T \vee \neg A\}$?

Tvrdenie Nech T je množina formul a A, B sú ~~nie~~ formule.
Ak $T \models A \rightarrow B$ a $T \models A$ potom $T \models B$. Zapísať pod alebo T₁

Dôkaz. Musíme overiť, že pre všetky ohodnotenia, ktoré pre ktoré sú výrazy v T pravdivé máme $v(B)=1$.
Z predpokladov vyplýva, že $v(A \rightarrow B)=1$ aj $v(A)=1$.
Ak by sme mali $v(B)=0$, potom by $v(A \rightarrow B)=0$ podľa definície $\Rightarrow$, teda $v(B)=1$.

Tvrdenie Nech A, A₁, ..., A_n sú výrokové formule. Ak A je tautologickým dôsledkom $\{A_1, \dots, A_n\}$, potom je formula $(A_1 \wedge A_2 \wedge \dots \wedge A_n) \rightarrow A$ tautologickou.
zapis A₁ ∧ A₂ ∧ ... ∧ A_n ⇒ A

Dôkaz: Ak existuje ohodnotenie $v((A_1 \wedge A_2 \wedge \dots \wedge A_n) \rightarrow A) = 0$, potom $v(A) = 0$ a $v(A_1 \wedge A_2 \wedge \dots \wedge A_n) = 1$. To je v rozpore s predpokladom $\{A_1, \dots, A_n\} \models A$.

sem 1.10.17

Príklady: o Ak T₀ je nesplnitelná, potom $\{T_0\}$ je nesplnitelná.
o Ak T₁ je splnitelná a T₂ je nesplnitelná, potom $T_1 \cup T_2$ je nesplnitelná.
o Ako je to s tautologickými dôsledkami tautológii? zapis p, p, p
F, F, F
F, F, F

Príklad: ~~ale ako to súvisí s tautologickými dôsledkami?~~
~~Všetky dokázat $(A \vee \neg A)$ s použitím logických zákonitostí pravidiel?~~

sem 30.9.09
26.9.12
sem 2.10.13

čo o kompaktnosti?

Formálny systém

PREČO TO ROBIEME?
 - ILLUSTRÁCIA TOHO AKO MÔŽEME POMERNE JEDNODUCHU ZÁLEŽNOSŤ FORMALIZOVAŤ (VYJABÍŤ ČISTO SYMBOLICKÝMI JAZYKAMI...)
 - NÁZNÁK TOHO, AKO TO ROBIŤ VÍŠIE... PRE KOMPLIKOVANEJŠIE JAZYKY...

- Tu postupne prichádzame k tomu ako vytvoriť z výrokovy logiky axiomatický systém.
- Minule sme si povedali, že pod dôkazom ^{by sme chceli} rozumieť postupnosť tvrdení odvodených z axiôm pomocou odvodzovacích pravidiel.
 Vieme takto dokázať platnosť $(A \vee \neg A)$? alebo $A \rightarrow A$?

- nie celkom - chýbajú nám axiomy a) odvodzacie pravidlá.

~~... ..~~

Videli sme, že platí:

$$\frac{\begin{matrix} T \models A \Rightarrow B \\ T \models A \end{matrix}}{T \models B}$$

~~... ..~~

Takže dobrým kandidátom na odvodzacie pravidlo je pravidlo "modus ponens".
 z formulí $A, A \Rightarrow B$ odvodí formulu B . B sa nazýva bezprostredný dôsledok formulí $A \Rightarrow B$ a A .

Ako axiomy vyberieme takéto tri tvrdenia: či skôr schémy tvrdení:

- (A1) $A \Rightarrow (B \Rightarrow A)$
- (A2) $(A \Rightarrow (B \Rightarrow C)) \Rightarrow ((A \Rightarrow B) \Rightarrow (A \Rightarrow C))$
- (A3) $(\neg B \Rightarrow \neg A) \Rightarrow (A \Rightarrow B)$

+ substitúcia?

esenciálna podmienka
 @ uplatňujúce
 (trvá niekoľko rokov, kým sa logici rozhodli, že budú používať tieto, teda sa líšia v 3ke.)

- Dôkaz je presvedčiť, že uvedené formule sú tautologiami.
- operácie $\neg, \wedge, \vee, \Rightarrow$ sa dajú definovať pomocou $\neg$ a $\Rightarrow$, budeme používať iba $\neg$ a $\Rightarrow$.

Teraz si môžeme definovať dôkazy:

Jej postupnosť formulí výrokovy logiky $B_1, \dots, B_n$ je dôkazom formuly B , ak platí:

- B_n je B
- každá z formulí $B_k, k=1, \dots, n$, je buď axiómou v rámci (A1)(A2) alebo (A3) alebo je B_k bezprostredným dôsledkom získaným aplikáciou modus ponens na niekoľko dvoch formulí z $\{B_1, B_2, \dots, B_{k-1}\}$.

Ak existuje dôkaz formuly A , hovoríme, že je dokázateľná (vo výrokovy logike), alebo že A je vetou výrokovy logiky.

Zápis " $\vdash$ ".

sem 7.10.11